

Lagerid fra Kautskimo, uddelt av Anders
Larsen med m.fl.

1
No. 76
80.

Til mygelsk syke brukte man salt i vannet,
så meget at den daunet sig skape på vannet.

Man brukte hundefett til gichtsmurning

Hareskinn brukte man til kavelse i halsen og
til bannepine

Man brukte myrgras for brystsvakhhet. Man
brukte det.

Planten beskrives å være 10-15 cm høy og
vokste bare på vidde i blott myr. Faes å
se ut som sineris i Toppun.

Piperisk var god for åresus. Man skulle bruke
en gammel godt innvirket pipe

Går på ^{øyelokkene og} ~~skadestiden~~ øyet. skrapte man
med guld eller sølv på undersiden, og drog
lokket på plass igjen. Man måtte etterpå
ligge en stund i ro.

Sykdommen kaldes ~~Suaiti~~ ^{Suaiti}. Man kunde
bli blind av den. Der var de som skar med
stål over såret og da ble sykdommen redd
og forsvant.

Skrapte fet farrived til pulver og hadde dette i
usaltet balg. Heri hadde man litt sulken, litt såpe,
og litt vann som ble arbeidet sammen til en salve.
Denne brukte man til soubsten.

Blot verk i lummene og magesmerter brukte man
vann omslag av råmose

16723

Man koke en grøt av hjeruvann og mel. I denne
kvalde man mere mel + litt sukker og laget ballethet
(smide kuler)
som man tørket og brukte mest hote.

Man lar den oppløses langsomt i minneman

Rusk i øyet tok man ut med en gulbring.

Gurglevann laget man av barken på de små
vidjearke. Barken ble ~~høvlet~~ og kverst.

Salix herbacea, *S. peltaris* og *S. reticulata*.

Den tykke innerste hjerte bark ble også tørket
og kverst og siden hatt i vann til å gurgle seg
med.

Man vasket sulten med seljebarkavkok.

Til øyesykdommer brukte man kvart. Man
skrapte litt av den og la på øyet. - Stemmet var
i vann.

Mot sneblindhet vasket man seg også med
sanne vann.

Den ble også bruket til gurglevann. Man kalte
den for *Alongarggi*.

Kvikksølv ga man til en som hadde hang fiddel

Mot hundelus brukte man kobbervann å vaske
med.

Skris barna ble skjelsøyet, løftet man dem opp
med å holde hendene over årene

Man løftet drøvelen ned å qui bakover under
hjavene. På tok man 3 tykke pinner som
man baft i håret og sov med disse. - Man
skulle så ha hærst i leggen og vilde da bli bra.

Man kotte kvanne, og kvannerot og drakke for
byst og mavesmerter.

Blø man bit av en hund skulle man seere
såret med hundens blod

Man fortalte at hun som småpille var blitt
bit av en hund, tværs gjennom hånden. Mannen
som eide hunden, skar den i søt og seerte ^{hund} blod
på begge sider av hånden og sa at man ikke
skulle legge noe annet på. Lærene grodde fint
til, og var rene.

Man kunde legge ^{opphøret} rårebrunse på brannsar.

Likvæ pleiet man å stjo lvekenel på
brannsar. Videre støvet av røtgerp.

Mot forfrysning brukte man «sørpevann»
kunne sue.

Mot stamhet skreute man ved k. - ga ham
et sjøkk.

Der var en gutt som var så stam at han nesten
ikke kunde snakke. - En dag slaktet en mann
en rein og pratet med gutten og så han ikke
fulgte med i hva slakteren gjorde. Da han åpnet
reinen, skar han løs den ene lunge, og slo gutten
over ansiktet med den. Gutten sprang gråtende
til sinns mor og fortalte hva mannen hadde gjort.

Mor skakket ham rent, og han gjort det siden.
Johan kira var stam. I Birkevarne hadde
man en ful vor (sint) som pludselig stangt
ham bakfra, mens han stod og pratet. Han ble midt
falt, men har siden ikke vært plaget av stamning.

Til hekk på sør brukte man vin av et barn
og laget med lvekenel en grøt som man la
på sulsten.

For å stoppe blod, brukte man en bjerketrøst
med neveren på. Man stakk linven i flammen

så der kom stje på den og la den så på særet
som så stanset i blø.

4

Hvis man fikk out i juret når man uelket
der la man gammel fiskelever på. - Dette har
også vært bruket blant fastboende i hele Nord-
1 norv.

Fidasbawi - marikåpe - Alchemilla vulgaris -
la man på "våte", veskude sår.

Før halvbyld skyllet man med arbotk av vedje bark.

Der var en mann som ulven tok en seide fra.
Kona mast på ham og han la efter ulven på
ski. Han nådde den i bypsneem, og slo efter den
med staven, men den gikk av.

Ulven bit i skibrygen og glepet efter ham og
bit ham stygt. Han stakli armen ned i halvren
på den og hakli den varmere, samtidig ^{med et} ~~med~~ han
med den andre hånd hakli kniven, og stakli den i
hjertert på ulven. Han skar sig selv samtidig
Det gikk ut på vann for ham kom hjem. Foriger
mannen gikk da på ski til ulven og tok galden av
den og smurte på sårne. De helles pent, men
hva ulven hadde revet ~~bot~~ kjøttet bort av fosen
og den ene hånd, kom det ikke igjen.

16723

de 14
skemat

Anders Tira, hoves mor.

Der er en øgersydom som samene kalder
Smaitti. Man får røde lyter rundt øyet og verk
i dette og det er ondt å se mot lys. Til slutt
blir man blind.

Anders Nilson, Tira opererte bort øyet på en
som hadde fått smaitti, får sykdommen
smittet over på det andre øye.

Denne Anders var ellers en stor røver som
helbredet mange ved å lese.

Også Johan Elathis Tira helbredet en gjente
for smaitti ved å lese over henne.

Også A. B.'sønn helbredet og han hadde en 2
års gutt som hadde onnen å helbrede ved å legge
hendene på den syke.

Stallo-cutorvi ble brukt av fællumma og
noiaidde-cutorvi av runere, til å helbrede med.

Stallo-cuolboma - hollkuite - av sølv ble brukt
til helbedelse. Man forte den rundt det syke
sted, eller la den på mens man leste.

Men til Per Palopiää hadde en slik.

For å ta bort musk i øyet brukte man å
shyke over det med en gulbring.

Når man laget smebænd til meg mot gikt,
eller skulde "skjære seuer", måtte dette has av
en lang seue i foten. Denne seue ender i et
lite bein.

Paul Ber, "skar seuma". Han tok en helteflet
fisk kvist (bjørk) og la på det onde sted.
Pasienten spurte ham hva han gjorde. Han
svarte: Jeg skjærer Vietnanna. - Dette
gjøres 3 ganger.

16723